

NORSK GROTTFORBUND NORWEGIAN SPELEOLOGICAL SOCIETY

Postboks 1301
N-8602 MO

Medlem av: ¹UIS, Union Internationale de Spéléologie
attaché a' l'UNESCO, cat. B
Medlem av: FORF, Frivillige Organisasjoners
Redningsfaglige Forum

Bankkonto 4516.12.77650
Org.nr. 983 664 423
<http://www.speleo.no/>
ngf@speleo.no

Fauske kommune
v/Skogbrukssjef Wilhelm Morgenstjerne
Postboks 93
8201 FAUSKE

Deres ref:
05/6935/WMO

Vår ref:
\Svarthammer-1/2005

Dato:
11. juli 2005

UTTALELSE ANG. SØKNAD OM BYGGING AV TYNGRE TRAKTORVEI VED LÆGERVATN I FAUSKE KOMMUNE.

Norsk Grotteforbund, NGF, viser til deres brev datert 17. juni 2005 ang. søknad om bygging av tyngre traktorvei ved Lægervatn i Fauske kommune. Vi ønsker med dette å gi vår uttalelse til høringen.

NGF er en samarbeidsorganisasjon for grottere i Norge. NGFs formål er blant annet å sikre at grotting utøves på en vernemessig forsvarlig måte og bidra til at verdifulle grotter ikke ødelegges eller skades av inngrep. Dette skjer ved utgivelse av Norsk Grotteblad, og innspill/uttalelser i saker av betydning for karst og grotter. Norsk Grotteforbund har grottevern som en del av sin formålsparagraf, se § 3 i vedtektene på www.speleo.no. Grotter er meget sårbare og representerer både estetiske og forskningsmessige verdier, se nedenfor. Verdiene i grottene kan bli skadet/ødelagt både av souvenirjegere, industri- eller utbyggingsvirksomhet eller ren og skjær vandalisme.

I uttalelser til søknader om utbygginger i områder der det finnes eller kan finnes verneverdige grotter, vil Norsk Grotteforbund generelt gå inn at det ikke blir noen utbygging. Ingen utbygging gir naturlig nok minst risiko for at grotter blir skadet eller ødelagt. Fordi det ennå finnes mange uoppdagete/ukjente grotter er ingen utbygging det eneste alternativet som garantert ikke vil skade eller ødelegge verneverdige grotter.

I området der det søkes om å få bygge traktorvei er det mye karstgrunn - altså ideelt for grottedannelse. Norsk Grotteforbund vet at det finnes en del grotteåpninger i stupet over veitraseen. Utover på ryggen finnes det en del doliner (forsenkninger), som vist på vedlagte kart (vedlegg 4). Vi ber derfor om at veien, dersom den blir bygget, legges lenger mot nord her, i en større sløyfe, og kanskje litt lenger ned i terrenget. Vi vil understreke at selv om vi ikke kjenner til andre grotter eller grotteforekomster som vil bli berørt av en ev. veiutbygging, behøver ikke det å bety at en utbygging ikke vil skade eller ødelegge en verneverdig grotte, jfr. avsnittet om 0-alternativet ovenfor.

Hvis veien blir bygget, vil NGF be tiltakshaver om å være på vakt ovenfor ev. grotter de måtte trenge inn i. Hvis de oppdager nye grotter i området vil vi be om at grotta kartlegges og at verneverdier og kvaliteter blir registrert og vurdert før dere ev. fortsetter.

NGF vil dessuten be både tiltakshaver og Fauske kommune om å alltid melde fra til oss hvis dere tilfeldigvis skulle oppdage eller bli informert om ei grotte.

På grunnlag av det ovenforstående gir Norsk Grotteforbund følgende uttalelse når det gjelder den omsøkte traktorveien ved Lægervatn:

1. **Norsk Grotteforbund mener at bygging av en traktorvei i området ved Lægervatn i Fauske kommune kan skade og i verste fall ødelegge verneverdige grotter i området. Vi ønsker derfor at det ikke bygges noen slik vei.**
2. **Hvis veien bygges ber vi om at den legges lenger mot nord i en større sløyfe i området ved bokstaven "B" og kanskje litt lenger ned i terrenget.**

Forhold som gjør norske grotter verneverdige.

Nedenfor beskrives fire av de forhold som gjør norske grotter verneverdige:

1. Grotter inneholder mange spesielle geologiske forekomster, som ofte er unike for grotter. Her nevnes dryppstein, månemelk (et såkalt "halvorganisk" og grøtaktig stoff), særegne mineralutfellinger, vannroderte steiner og fjellvegger m.v. Disse har det ofte tatt flere tusen år å danne, samtidig er de ofte meget lette å ødelegge.
2. Forskning har vist at grotter er unike databaser for kunnskap om hvordan klima, fauna, flora og isbreer har utviklet seg i Norge (og i andre land) gjennom de siste millioner år. Moderne teknologi har gjort grottene til et av verdens viktigste klimaarkiv. Denne kunnskapen kan tilegnes fra i hovedsak to kilder: Ved studier av sedimenter og andre levninger (skjeletter) i grottene og ved å studere alderen på speleothemer (dryppstein) i grottene.
 - A. Det er meget vanskelig å finne sedimenter på landoverflaten i Norge som er eldre enn siste istid. Bare på meget beskyttede steder og der hvor iserosjonen har vært liten, f.eks. i grotter, har det vært mulig for eldre sedimenter å bli bevart frem til vår tid. Et godt eksempel på dette er isbjørnknoklene som ble funnet i ei grotte i Kjølsvik i 1991, disse knoklene er datert til å være 115.000 år gamle (se vedlegg 1). Et annet eksempel på historiske funn i grotter er den 2900 år gamle bålplassen som i 1994 ble funnet i ei grotte i Ofoten-området (se vedlegg 2).
 - B. Studier av en fossil dryppstein fra Rana (datert til ca ½ million år vha. uran-serie dateringsmetoden) har fortalt oss at vi hadde tre på hverandre følgende varme perioder (mellomistider) hvor det var furu- og bjørkeskog under klimabetingelser som til dels var bedre enn i dag.
3. Mange grotter har med sitt absolutte mørke og lave energitilgang utviklet spesielle økosystemer. De norske hule-økosystemene er foreløpig lite undersøkt. Vi kan forvente at disse økosystemene, små og store, kjente og ukjente, vil være svært følsomme for forstyrrelser.
4. Mange grotter har blitt brukt til gravkamre og inneholder dermed store arkeologiske verdier. Et eksempel på dette er Daumannhola på Fauske (se vedlegg 3).

Med hilsen fra NGF

Anders Westlund
Nestleder
(tlf p 75 51 64 99)

Vedlegg:

1. Kopi fra Nordlands Framtid og fra Arbeiderbladet lørdag 8. januar 1994 om 115 000 år gamle bjørneknokler i grotte i Tysfjord
2. Kopi fra Aftenposten 20.05.1996 om en 2900 år gammel bålplass som i 1994 ble funnet i ei grotte i Ofoten-området
3. Kopi av artikkel fra Norsk Grotteblad nr. 34 om Daumannhola på Fauske
4. Kart med inntegnet dolineområde